

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.03.2016, sp. zn. 22 Cdo 1235/2014, ECLI:CZ:NS:2016:22.CDO.1235.2014.1

Číslo: 68/2017

Právní věta: Jestliže organizace spojů neprojednala s vlastníky nebo uživateli dotčených nemovitostí stavbu telekomunikačního vedení, ani je na ni neupozornila, nemohlo jí platně vzniknout oprávnění takové telekomunikační vedení zřídit ve smyslu § 12 odst. 1 písm. a) zák. č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.03.2016

Spisová značka: 22 Cdo 1235/2014

Číslo rozhodnutí: 68

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Telekomunikace, Věcná břemena

Předpisy: § 12 odst. 1 písm. a) předpisu č. 110/1964Sb.
§ 126 odst. 1 obč. zák.
§ 17 odst. 3 předpisu č. 110/1964Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 4. 2013, sp. zn. 36 Co 129, 130/2012.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 7 rozsudkem ze dne 10. 5. 2012, č. j. 29 C 288/2007-87, uložil žalované povinnost vyklidit z prvního nadzemního podlaží domu v P. blíže vymezenou „technologii jsoucí součástí primární sítě televizního kabelového rozvodu“ a „odevzdat žalobcům do šesti měsíců od právní moci tohoto rozsudku“ (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok II.).

2. Usnesením ze dne 10. 5. 2012, č. j. 29 C 288/2007-86a, bylo soudem prvního stupně rozhodnuto o náhradě nákladů řízení státu.

3. Soud prvního stupně uzavřel, že právní předchůdce žalované (D., a. s.) umístil v roce 1999 technologické zařízení telekomunikačního vedení do domu žalobců bez jejich souhlasu i potřebných souhlasů státních orgánů, tedy v rozporu se zákonem č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích (dále jen

„zák. č. 110/1964 Sb.“). Proto nedošlo ke vzniku zákonného věcného břemene oprávnujícího žalovanou (jejího právního předchůdce) zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech telekomunikační vedení. Vzhledem k tomu žalovaná, která nadále technologické zařízení v domě žalobců provozuje, neoprávněně zasahuje do vlastnického práva žalobců.

4. Městský soud v Praze jako soud odvolací k odvolání žalované jak do výše zmíněného usnesení, tak do rozsudku rozsudkem ze dne 18. 4. 2013, č. j. 36 Co 129, 130/2012-125, změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že se náhrada nákladů řízení České republiky nepřiznává (výrok I. rozsudku odvolacího soudu), potvrdil výrok I. rozsudku soudu prvního stupně v pozměněném znění (výrok II. rozsudku odvolacího soudu), potvrdil výrok II. rozsudku soudu prvního stupně a náhradě nákladů řízení (výrok III. rozsudku odvolacího soudu) a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudem odvolacím (výrok IV.).

5. I podle závěrů odvolacího soudu zasahuje žalovaná neoprávněně do vlastnického práva žalobců, jestliže má v jejich domě umístěnu telekomunikační technologii. K jejímu umístění došlo v roce 1999 v rozporu se zák. č. 110/1964 Sb., a žalované proto nesvědčí zákonné věcné břemeno.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

6. Do výroků II., III. a IV. rozsudku odvolacího soudu podává žalovaná dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 o. s. ř. a v němž uplatňuje dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci dle § 241a odst. 1 o. s. ř. Důvodem přípustnosti dovolání je podle jejího názoru skutečnost, že se odvolací soud ve svém rozhodnutí odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu při posouzení otázky „vzniku zákonného věcného břemene pro telekomunikace a také v otázce pravomoci soudu k posouzení, zda zákonné věcné břemeno podle zák. č. 110/1964 Sb. vzniklo či nikoliv“. V této souvislosti odkázala na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2011, sp. zn. [22 Cdo 969/2010](#) (toto a veškerá další níže zmíněná rozhodnutí dostupná na webových stránkách Nejvyššího soudu - [www.nsoud.cz](#)). Dále namítá, že otázkou dosud v praxi dovolacího soudu neřešenou je posouzení toho, zda nepředložení plánu určujícího polohu vedení stavebnímu úřadu způsobí neoprávněnost telekomunikační stavby a vyloučí vznik zákonného břemene, i posouzení toho, zda postup podle ust. § 12 odst. 2 zákona č. 110/1964 Sb. při uvědomění žalobců je nedostatečný a je nutné postupovat jmenovitým projednáním s vlastníky domů. Odvolací soud podle názoru žalované nesprávně právně posoudil neoprávněnost zásahu do vlastnického práva žalobců, a proto navrhuje, aby dovolací soud napadené výroky změnil.

7. Žalovaní považují rozhodnutí soudů obou stupňů za věcně správná. Navrhují, aby bylo dovolání bylo zamítnuto.

III.

Přípustnost dovolání

8. Vzhledem k tomu, že o ochraně vlastnického práva žalobců bylo soudy pravomocně rozhodnuto před 1. 1. 2014 a před tímto datem nastaly i všechny právní skutečnosti rozhodné pro posouzení sporu, je třeba na daný případ aplikovat příslušná ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, účinného do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“) [k tomu srovnej hlavu II. - ustanovení přechodná a závěrečná - díl 1 - přechodná ustanovení - oddíl 1 - všeobecná ustanovení - § 3028 odst. 1, 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku].

9. Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené

rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

10. Podle § 241a odst. 1 - 3 o. s. ř. dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh). Důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a že vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení.

11. Dovolatelka předně polemizuje s otázkou pravomoci soudu k posouzení otázky vzniku zákonného věcného břemene. Odkazuje přitom na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2011, sp. zn. [22 Cdo 969/2010](#). V tomto rozhodnutí dovolací soud uzavřel, že pravomoc stavebního úřadu je založena pro spory a rozsah věcných břemen majících základ ve smluvním vztahu podnikatele zajišťujícího veřejnou komunikační síť a vlastníka dotčené nemovitosti nebo v rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu o zřízení věcného břemene.

12. Podle § 103 o. s. ř. kdykoli za řízení přihlíží soud k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé (podmínky řízení).

Podle § 104 odst. 1 o. s. ř., jde-li o takový nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, soud řízení zastaví. Nespadá-li věc do pravomoci soudů nebo má-li předcházet jiné řízení, soud postoupí věc po právní moci usnesení o zastavení řízení příslušnému orgánu; právní účinky spojené s podáním žaloby (návrhu na zahájení řízení) zůstávají přitom zachovány.

Podle § 7 odst. 1 - 3 o. s. ř. v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.

Spory a jiné právní věci uvedené v odstavci 1, o nichž podle zákona rozhodly jiné orgány než soudy, soudy v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují za podmínek uvedených v části páté tohoto zákona. Jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení, jen stanoví-li to zákon.

Podle § 12 odst. 1, 3 zákona č. 110/1964 Sb., organizacím spojů přísluší ve veřejném zájmu oprávnění: a) zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech telekomunikační vedení nadzemní a podzemní včetně potřebných opěrných a vytyčovacíh bodů, b) vstupovat a vjíždět v nezbytně nutném rozsahu při projektování, zřizování, provozu, opravách, změnách nebo odstraňování telekomunikačního zařízení na cizí nemovitosti, c) provádět nezbytné úpravy půdy a jejího porostu, zvláště odstraňovat a oklešťovat stromoví překážející telekomunikačnímu vedení. Oprávnění podle odstavce 1 jsou věcnými břemeny vázajícími na dotčených nemovitostech a nezapisují se do evidence nemovitostí.

13. Podle ustálené judikatury není v pravomoci soudu rozhodovat o žalobě na určení existence věcných břemen uvedených v § 12 zákona č. 110/1964 Sb. (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2002, č. j. [22 Cdo 1624/2000](#), publikovaný v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. C 1302).

14. O tento případ se však v souzené věci nejedná.

15. Ze žaloby a žalobních tvrzení se jednoznačně podává, že žalobci se uplatněného nároku domáhají

tzv. vlastnickou žalobou, na základě níž požadují, aby žalované byla uložena povinnost odstranit z jejich domu věci, které se v něm nacházejí. Výslovně odkazují na ochranu vlastnického práva opírající se o § 126 obč. zák. s tím, že žalovaná nemá pro umístění věcí platný právní důvod. Ze skutkových tvrzení žalobců se jednoznačně podává, že uplatňují ochranu svého vlastnického práva v režimu vlastnické žaloby podle občanského zákoníku, přičemž vylučují existenci věcného břemene svěřícího žalované (k významu žalobních tvrzení pro posouzení otázky pravomoci srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2007, sp. zn. [22 Cdo 49/2007](#), nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 4. 2010, sp. zn. [22 Cdo 692/2010](#), obě uveřejněná na internetových stránkách Nejvyššího soudu – [www.nsoud.cz](#)). K projednání takového nároku je proto dána pravomoc soudu, a nikoliv stavebního úřadu.

16. V daném případě mezi účastníky nejde o spor o rozsah oprávnění vyplývajících z ustanovení zák. č. 110/1964 Sb., neboť mezi účastníky je sporná sama existence věcného břemene, resp. veřejnoprávního omezení vlastnického práva, jež žalované podle žalobců nespovědí a ani v minulosti nikdy nespovědilo.

17. Závěrem o pravomoci soudu k projednání nároku žalobců není žádným způsobem předjímána existence či neexistence žalovanou tvrzeného věcného břemene a žalovaná ani není zbavena možnosti v řízení tímto způsobem argumentovat. Proti vlastnické žalobě se lze bránit tvrzením, že žalované svědčí právo užívat věc na základě věcného břemene nebo úředního rozhodnutí. Na soudu potom je, aby se důvodností takové námitky zabýval (k tomu srovnej: Ochrana vlastnictví a držby v občanském zákoníku. 2., doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 63, nebo ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M. a kol.: Občanský zákoník I. § 1 - 459. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 694).

18. Podle ustanovení § 135 odst. 2 o. s. ř.: „Jinak otázky, o nichž přísluší rozhodnout jinému orgánu, může soud posoudit sám.“ Dle komentářové literatury: „Oprávnění soudu k samostatnému posouzení předběžné otázky je dáno bez ohledu na to, zda věc, v níž by tato otázka byla jako meritorní řešena, náleží do civilní soudní pravomoci, či nikoli (může jít o věc v pravomoci soudu, ale také o věc, v níž je dána pravomoc správního orgánu)“ (srov. DAVID, Ludvík. Občanský soudní řád: komentář. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 2 sv. Komentáře Wolters Kluwer ČR, ISBN 978-80-7357-460-4). Z těchto důvodů je odkaz na rozhodnutí dovolacího soudu nepřiléhavý, a rozhodnutí se tedy neodchyluje od ustálené rozhodovací praxe.

19. Protože však v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyla řešena otázka vzniku zákonného věcného břemene v podobě oprávnění organizace spojů zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech telekomunikační vedení, která byla nalézacími soudy řešena jako otázka předběžná, je v této části dovolání přípustné.

IV. Důvodnost dovolání

20. Jestliže věcné břemeno váznoucí na nemovitosti žalobců mělo vzniknout v roce 1999, tedy za účinnosti zák. č. 110/1964 Sb., je nutné otázku jeho existence posoudit právě s ohledem na znění zák. č. 110/1964 Sb. (k tomu srovnej § 147 odst. 1 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, a § 107 odst. 14 zákona č. 151/2008 Sb., o telekomunikacích a změně dalších zákonů).

21. Podle § 12 odst. 1, 2, 3, 4 zák. č. 110/1964 Sb. organizacím spojů přísluší ve veřejném zájmu oprávnění: a) zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech telekomunikační vedení nadzemní a podzemní včetně potřebných opěrných a vytyčovacíh bodů, b) vstupovat a vjíždět v nezbytně nutném rozsahu při projektování, zřizování, provozu, opravách, změnách nebo odstraňování telekomunikačního zařízení na cizí nemovitosti, c) provádět nezbytné úpravy půdy a jejího porostu,

zvláště odstraňovat a oklešťovat stromové překážející telekomunikačnímu vedení. Organizace spojů je povinna před zahájením výkonu oprávnění podle předchozího odstavce neprodleně uvědomit vlastníky nebo uživatele dotčených nemovitostí. Dojde-li mezi vlastníky nebo uživateli dotčených nemovitostí a organizací spojů ke sporu o rozsahu oprávnění, předloží organizace spojů spor k rozhodnutí stavebnímu úřadu. Oprávnění podle odstavce 1 jsou věcnými břemeny vázajícími na dotčených nemovitostech a nezapisují se do evidence nemovitostí. Pokud je výkonem oprávnění podle odstavce 1 omezeno užívání nemovitosti, poskytne se jejímu vlastníku nebo nájemci přiměřená náhrada.

Podle § 17 odst. 1, 2, 3, 4 zák. č. 110/1964 Sb. stavby nadzemních i podzemních vedení jednotné telekomunikační sítě včetně opěrných a vytyčovacíh bodů nevyžadují stavebního povolení podle zákona o stavebním řádu. Při stavbách telekomunikačních vedení podle odstavce 1 předloží organizace spojů (investor) stavebnímu úřadu k vyslovení souhlasu plán určující polohu vedení. Tento plán není třeba stavebnímu úřadu předkládat v případech stanovených prováděcími předpisy, zejména není-li stavbou dotčen obecný zájem nebo oprávněné zájmy vlastníků nebo uživatelů nemovitostí. Stavby telekomunikačních vedení musí být včas projednány s vlastníky dotčených nemovitostí; vlastníky lze vyrozumět buď přímo nebo oznámením u příslušného místního národního výboru, popřípadě jeho prostřednictvím. Námitky proti použití nemovitosti musí podat vlastníci nejpozději do 15 dnů ode dne vyrozumění u investora, který je předloží k rozhodnutí stavebnímu úřadu. Námitky mají odkladný účinek, nebyl-li z naléhavých důvodů stavebním úřadem vyloučen.

22. Podle skutkových závěrů nalézacích soudů (které není dovolací soud oprávněn přezkoumávat) nezískal právní předchůdce žalované souhlas stavebního úřadu k umístění kabelových rozvodů do domu žalobců. Takový souhlas nelze dovodit ani z rozhodnutí o umístění stavby, vydaného Magistrátem hlavního města P. ze dne 29. 6. 1999, kterým bylo rozhodnuto o umístění trubek HDPE pro uložení kabelů televizního kabelového rozvodu. Především ale soudy uzavřely, že právní předchůdce žalované umístění telekomunikačního zařízení v předmětném domě neprojednal s žalobci.

23. Takovýto postup je v přímém rozporu s citovanými ustanoveními zák. č. 110/1964 Sb. Ten sice umožňuje zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech telekomunikační vedení s tím, že takové oprávnění je věcným břemenem vázajícím na dotčených nemovitostech (§ 12 odst. 1, 3 zák. č. 110/1964 Sb.), zároveň však podmiňuje vznik takového oprávnění včasným (před zahájením výkonu oprávnění) uvědoměním vlastníků nebo uživatelů dotčených nemovitostí (§ 12 odst. 2 zák. č. 110/1964 Sb.). Včasné projednání staveb telekomunikačních vedení s vlastníky dotčených nemovitostí předpokládá § 17 odst. 3 zák. č. 110/1964 Sb. Jen v případě, že se vlastníci (uživatelé) včas dozvědí o záměru zřídit a provozovat telekomunikační vedení, mohou sporovat rozsah takového oprávnění a jen tehdy mohou dosáhnout přezkoumání takového sporu stavebním úřadem (§ 12 odst. 2 zák. č. 110/1964 Sb.). Zřízení a provozování telekomunikačního vedení je rovněž podmíněno (v případě, že jsou stavbou dotčeny oprávněné zájmy vlastníků nemovitostí) předchozím souhlasem stavebního úřadu s plánem určujícím polohu vedení.

24. Dovolací soud vzhledem k uvedenému považuje za správný závěr odvolacího soudu o tom, že jestliže právní předchůdce žalované s žalobci neprojednal zřízení části telekomunikačního vedení v jejich domě, ani je na něj neupozornil, a nezískal ani souhlas stavebního úřadu s plánem určujícím polohu vedení, nemohlo mu platně vzniknout oprávnění zřídit telekomunikační vedení v domě žalobců ve smyslu § 12 odst. 1 písm. a) zák. č. 110/1964 Sb.

25. Jednání žalované, která má přesto nadále umístěno v domě žalobců technologické zařízení telekomunikačního vedení, je proto nutné posoudit jako neoprávněný zásah do vlastnického práva žalobců, v důsledku čehož jsou žalobci oprávněni domáhat se ochrany svého dotčeného práva cestou žaloby podle § 126 odst. 1 obč. zák. (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 3. 2011, sp.

zn. [22 Cdo 1545/2009](#)).

26. V podstatné části dovolání dovolatelka podrobuje kritice hodnocení důkazů a skutková zjištění, z nichž nalézací soudy při svém rozhodování vycházely. K tomu dovolací soud poznamenává, že od 1. 1. 2013 nelze v dovolání úspěšně zpochybnit skutková zjištění odvolacího soudu; dovolací soud tak musí vycházet ze skutkových zjištění učiněných v nalézacím řízení (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2014, sp. zn. [28 Cdo 4295/2013](#)).

27. Dovolací soud se zabýval i námitkou dovolatelky o náhradě nákladů řízení, kdy dovolací soud rovněž přezkoumal přípustnost takového dovolání. Podle § 237 o. s. ř. je dovolání přípustné též proti akcesorickým výrokům rozhodnutí odvolacího soudu, jímž se odvolací řízení končí, včetně výroků o nákladech řízení [srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2013, sp. zn. [29 Cdo 1172/2013](#) (uveřejněné pod č. 80/2013 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek)]. I pro tyto akcesorické výroky ovšem platí omezení přípustnosti dovolání dle ustanovení § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř., podle něhož dovolání podle § 237 není přípustné také proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv a o pracovněprávní vztahy; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží. Poněvadž v posuzované věci bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně ve výši 12 160 Kč a o náhradě nákladů odvolacího řízení ve výši 19 239 Kč, přičemž ani součet těchto částek nedosahuje částky 50.000 Kč, není dovolání v této části dle § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné.

28. Z uvedeného je zřejmé, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné. Dovolací důvod upravený v § 241a odst. 1 o. s. ř. tedy v posuzované věci není dán. Proto Nejvyšší soud dovolání zamítl (§ 243d písm. a) o. s. ř.).